

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 527/2022-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej a zo sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Mgr. Jánom Páchnikom, advokátska kancelária, Mariánske námestie 29/6, Žilina, proti postupu Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 50 T 69/2021 a jeho uznesení č. k. 50 T 69/2021 z 2. augusta 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 11. októbra 2022 domáha vyslovenia porušenia čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 4 ods. 2 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 50 T 69/2021 a jeho uznesením č. k. 50 T 69/2021 z 2. augusta 2022. Žiada ďalej, aby bolo uznesenie okresného súdu č. k. 50 T 69/2021 z 2. augusta 2022 zrušené a vec vrátená okresnému súdu na nové konanie a rozhodnutie. Požaduje tiež priznanie finančného zadosťučinenia v sume 3 500 eur do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu. Napokon sa domáha náhrady trov konania k rukám právneho zástupcu do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.
2. Z ústavnej sťažnosti a pripojených listinných dôkazov vyplýva nasledovný skutkový stav veci:
3. Opatrením okresného súdu č. k. 36 Tp 16/2021 z 11. marca 2021 bol sťažovateľ ako advokát ustanovený za obhajcu v trestnej veci proti obvinenému [REDAKOVANÉ] (ďalej len „klient“).
4. Trestným rozkazom okresného súdu č. k. 50 T 69/2021 zo 4. augusta 2021, ktorý sa stal právoplatným a vykonateľným toho istého dňa, bola trestná vec právoplatne skončená.

5. Sťažovateľ podaním z 21. septembra 2021 uplatnil nárok na odmenu. Podanie je označené na titulnej strane ako „*Podanie, ktorým vyčíslujem trovy obhajoby*“. Odmenu požadoval celkom za 16 úkonov právnych služieb, a to za 13 úkonov po 76,75 eur, za jeden úkon 38,38 eur a za dva úkony po 25,59 eur. Domáhal sa ďalej aj režijného paušálu 16-krát po 10,87 eur, ako aj dane z pridanej hodnoty vo výške 252,25 eur a hotového výdavku za obstaranie CD zo spisu 1,25 eur. Požadoval teda celkom na trovách obhajoby 1 514,73 eur.

6. Uznesením vyššieho súdneho úradníka okresného súdu č. k. 50 T 69/2021 zo 17. januára 2022 bola sťažovateľovi priznaná odmena a náhrada podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „advokátska tarifa“) v celkovej sume 1 291,39 eur.

7. Sťažovateľovi bola priznaná odmena za 14 úkonov právnych služieb, a to za 11 úkonov po 76,75 eur, za jednej úkon 38,38 eur a za dva úkony po 25,59 eur, režijný paušál 13-krát po 10,87 eur, hotový výdavok za obstaranie CD zo spisu 1,25 eur a daň z pridanej hodnoty 215,02 eur.

8. Čo sa týka prevzatia a prípravy obhajoby vrátane prvej porady s klientom 22. apríla 2021, odmena, ale ani na ňu viazané náhrady priznané neboli. Podľa § 13 ods. 4 advokátskej tarify pri spojení dvoch alebo viacerých vecí sa základná sadzba tarifnej odmeny určenej z tarifnej hodnoty veci s najvyššou hodnotou zvyšuje o polovicu základnej sadzby tarifnej odmeny, ktorá by advokátovi patrila v ostatných spojených veciach. Súd v tejto súvislosti poukázal na to, že v prípade sťažovateľa ide o osobu znalú práva, ktorej povinnosťou je uplatniť si riadne požadovanú odmenu a náhradu hotových výdavkov, v dôsledku čoho nebolo možné mu priznať na odmene viac, než si uplatnil. Sťažovateľ by bol mal nárok pri spojení viacerých vecí toho istého obvineného na spoločné konanie na zvýšenú sadzbu tarifnej odmeny, ktorú si však nevyúčtoval. Za úkon prevzatia a prípravy obhajoby vrátane prvej porady s klientom 23. marca 2021 mu už odmena priznaná bola, a preto opakovaná odmena za takýto úkon mu nepatrí.

9. Pokiaľ ide o účasť pri dvoch vyšetrovacích úkonoch 18. mája 2021 nasledujúcich z časového hľadiska po sebe, nebolo možné priznať sťažovateľovi dva režijné paušály, ale iba jeden, lebo ak úkony právnej služby vykoná obhajca v jeden deň, na rovnakom mieste a v bezprostrednej časovej nadväznosti, považujú sa takto vykonané úkony na účely priznania režijného paušálu za jeden úkon (R 38/2004).

10. Nebolo možné priznať odmenu a na ňu viazané náhrady ani za nazretie do vyšetrovacieho spisu v súvislosti s obstaraním kópie znaleckého posudku 14. júna 2021. Podľa § 14 ods. 1 písm. c) advokátskej tarify možno priznať odmenu iba za úkon účasti pri oboznámení sa s výsledkami vyšetrovania, ktorý je možné realizovať po skončení vyšetrovania. Nahliadnutie do spisu vo všeobecnosti nevyhnutne súvisí buď s prevzatím zastúpenia, alebo s prípravou na pojednávanie, či na iný úkon v konaní, a preto nie je možné zaň požadovať odmenu ako za samostatný úkon. Podľa názoru vyššieho súdneho úradníka okresného súdu nahliadanie do spisu v priebehu konania nepredstavuje vzhľadom na povahu, obsah a náročnosť taký úkon, ktorý by mohol byť z hľadiska odmeny advokáta samostatným úkonom právnej služby. Takýto úkon právnej služby advokátska tarifa ani výslovne nepredpokladá.

11. Proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka okresného súdu sťažovateľ podal 2. februára 2022 sťažnosť, ktorou požadoval priznať mu náhradu v súlade s ustanovením § 553 ods. 2 Trestného poriadku pri použití advokátskej tarify.

11.1. Z uvedených ustanovení je zrejmé, že obhajca má len povinnosť nárok uplatniť a povinnosťou súdu je potom priznať trovy podľa advokátskej tarify, vychádzajúc zo zásady, že súd pozná právo. Je však zrejmé, že vyšší súdny úradník okresného súdu takto nepostupoval a nepriznal odmenu vyplývajúcu z advokátskej tarify ako osobitného predpisu. Dôkazom toho je prezentovaný právny názor vyššieho súdneho úradníka okresného súdu, podľa ktorého sťažovateľovi vznikol nárok na zvýšenú sadzbu tarifnej odmeny vyplývajúci zo spojenia viacerých vecí. Napriek takémuto prezentovanému názoru sa však postupovalo v rozpore s ustanovením § 553 ods. 2 Trestného poriadku.

11.2. S poukazom na uvedené skutočnosti mala byť správne priznaná odmena celkom za 16 úkonov, z toho za 12 úkonov (vykonaných od spojenia viacerých vecí 22. apríla 2021) po 281,39 eur, za dva úkony (pred spojením viacerých vecí) 76,75 eur a 38,38 eur a za dva úkony (po spojení viacerých vecí) po 93,80 eur. Ďalej patril režijný paušál 16-krát po 10,87 eur, hotové výdavky za obstaranie CD zo spisu 1,25 eur a daň z pridanej hodnoty 770,67 eur. Celkom mali byť priznané trovy obhajoby vo výške 4 625,25 eur.

11.3. Nemožno sa stotožniť ani s názorom, podľa ktorého nepatrí odmena za prevzatie a prípravu obhajoby 22. apríla 2021. V čase opatrenia o ustanovení obhajcu (11. marca 2021), ale ani v čase prevzatia a prípravy obhajoby (23. marca 2021) ešte nedošlo k spojeniu viacerých vecí na spoločné konanie, pretože uznesenie vyšetrovateľa o spojení vecí z 15. apríla 2021 bolo sťažovateľovi doručené až 21. apríla 2021. Je preto nepochybné, že pred 21. aprílom 2021 nemal a ani nemohol mať žiadnu vedomosť o tom, že dôjde k spojeniu viacerých trestných vecí klienta. Po doručení uznesenia o spojení vecí sťažovateľ neodkladne vykonal úkon prevzatia a prípravy obhajoby v ostatných spojených veciach, ktoré neboli predmetom prevzatia a prípravy obhajoby 23. marca 2021. Dňa 22. apríla 2021 došlo aj k porade s klientom.

12. Sťažovateľ nesúhlasí ani s názorom, že mu nepatrí odmena za nazretie do vyšetrovacieho spisu v súvislosti s obstaraním kópie znaleckého posudku 14. júna 2021. Pozornosti súdu zrejmé ušlo, že mu ako obhajcovi nebol doručený znalecký posudok, a preto bolo potrebné pre účely riadneho výkonu obhajoby sa s ním oboznámiť a obstarat' si jeho kópiu. Preto nahliadnutie do spisu bolo nepochybne účelným úkonom nutným na obranu práv klienta. Absencia výslovného uvedenia tejto právnej služby v advokátskej tarife nie je a nemôže byť prekážkou pre priznanie náhrady za takto vykonaný úkon, pretože advokátska tarifa neobsahuje úplný výpočet úkonov právnej služby. Práve naopak, podľa § 14 ods. 5 advokátskej tarify za úkony právnej služby, ktoré nie sú uvedené, patrí odmena, ako za úkony, ktoré sú im svojou povahou a účelom najbližšie. V tejto súvislosti sťažovateľ poukazuje aj na rozhodnutie Ústavného súdu Českej republiky č. k. I. ÚS 3906/17 z 1. marca 2021.

13. Uznesením sudcu okresného súdu č. k. 50 T 69/2021 z 2. augusta 2022 doručeným sťažovateľovi 11. augusta 2022 bolo sťažnosti podanej sťažovateľom proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka okresného súdu vyhovené, jeho uznesenie č. k. 50 T 69/2021-613 zo 17. januára 2022 bolo zrušené a sťažovateľovi bola priznaná odmena a náhrada podľa advokátskej tarify v celkovej sume 1 335,15 eur.

14. Sťažovateľovi bola priznaná odmena za 15 úkonov právnych služieb, z toho za 11 úkonov po 76,75 eur, za jeden úkon 38,38 eur a za tri úkony po 25,59 eur. Okrem toho mu bol priznaný režijný paušál 14-krát po 10,87 eur, hotové výdavky v súvislosti s obstaraním CD zo spisu 1,25 eur a daň z pridanej hodnoty 222,32 eur.

15. Čo sa týka základnej sadzby tarifnej odmeny, okresný súd poukázal na to, že v prípade sťažovateľa ide o osobu znalú práva, ktorej povinnosťou bolo riadne si uplatniť požadovanú odmenu a náhradu hotových výdavkov, v dôsledku čoho mu nebolo možné priznať viac, než si uplatnil. Nie je prípustné, aby konanie o sťažnosti slúžilo ako dodatočný reparačný mechanizmus pre prípad opomenutia povinnosti obhajcu riadne vyúčtovať odmenu a náhrady v súvislosti s výkonom povinnej obhajoby. Rozhodovať o odmene a náhrade hotových výdavkov (o nároku) ustanoveného obhajcu možno iba na základe jeho návrhu. Rozhodovanie o trovách obhajoby prelamuje zásadu oficiality v trestnom konaní. Toto rozhodovanie sa odvíja od návrhu obhajcu, pričom z povahy veci je zrejmé, že v úseku konania, v ktorom sa rozhoduje o nárokoch obhajcu, sa neuplatní vyhládavacia zásada (§ 553 Trestného poriadku).

16. Preštudovaním spisového materiálu bolo preukázané, že všetky úkony, o odmenu za ktoré sťažovateľ požiadal, aj reálne vykonal. Súčasne bolo preukázané, že sťažovateľ má nárok na odmenu spolu s režijným paušálom za úkon z 22. apríla 2021, za ktorý mu odmena priznaná nebola. Je potrebné uviesť, že v tejto súvislosti bolo možné sťažnosti vyhovieť len čiastočne, keďže sťažovateľ by bol mal nárok na zvýšenú sadzbu tarifnej odmeny, avšak túto si nevyúčtoval. Sťažovateľovi už bola priznaná odmena za prevzatie a prípravu obhajoby vrátane prvej porady s klientom z 23. marca 2021, a preto opakovane mu odmena za takýto úkon nepatrí. Vzhľadom na to mu bolo možné priznať odmenu spolu s režijným paušálom za úkon vykonaný 22. apríla 2021 ako poradu s klientom v zmysle § 14 ods. 4 písm. a) advokátskej tarify, a to v sume 25,59 eur.

17. Čo sa týka nazretia do vyšetrovacieho spisu 14. júna 2021 v súvislosti s obstaraním kópie znaleckého posudku, treba súhlasiť s názorom, podľa ktorého nahliadanie do spisu v priebehu konania nie je takým úkonom, ktorý by mohol byť z hľadiska odmeny advokáta samostatným úkonom právnej služby. Obstaranie kópie znaleckého posudku sa nedalo zohľadniť ani v podobe hotových výdavkov, keďže sťažovateľ nepreukázal potvrdenkou vynaložené náklady. Preto nebolo možné priznať mu odmenu za tento úkon, ale ani za nadväzný režijný paušál.

II.

Argumentácia sťažovateľa

18. V súvislosti s namietaným postupom okresného súdu sťažovateľ vytýka, že v konaní došlo ku zbytočným priet'ahom.

18.1. Hoci nárok na odmenu bol uplatnený podaním z 21. septembra 2021, rozhodnuté o ňom bolo až 2. augusta 2022, teda takmer po 11 mesiacoch, a to napriek tomu, že podľa § 553 ods. 3 Trestného poriadku malo byť rozhodnuté do 30 dní od podania návrhu.

18.2. K odstráneniu priet'ahov nedošlo ani po právoplatnosti uznesenia a priet'ahy dosiaľ pokračujú, keďže uznesenie s vyznačenou doložkou právoplatnosti nebolo sťažovateľovi dosiaľ doručené a dosiaľ mu nebola ani uhradená odmena v priznanej výške (bez ohľadu na to, že priznanú sumu považuje sťažovateľ za nesprávnu). Sťažovateľ sa preto považuje za vykonávateľa nútených prác.

19. Uvedenými priet'ahmi v konaní dochádza k znehodnoteniu odmeny v dôsledku medziročného vývoja inflácie. Okrem toho sťažovateľ nemôže disponovať s priznanou odmenou, na vyplatenie ktorej má zákonný nárok. Preto je porušené aj jeho právo vlastníť majetok.

20. V súvislosti s uznesením okresného súdu sťažovateľ predovšetkým namieta, že mu odmena nebola priznaná v súlade s advokátskou tarifou, a to vychádzajúc zo zásady, že súd pozná právo. Je totiž zrejmé, že pokiaľ mu podľa okresného súdu vznikol nárok na zvýšenú odmenu z dôvodu spojenia vecí, mala sa mu v súlade s ustanovením § 553 ods. 2 Trestného poriadku takáto odmena aj priznať, keďže výška nároku obhajcu je týmto ustanovením v spojení s advokátskou tarifou priamo upravená.

21. Nie je možné stotožniť sa ani s názorom, podľa ktorého sťažovateľovi nepatrí odmena za prevzatie a prípravu obhajoby 22. apríla 2021. V čase ustanovenia za obhajcu a nadväzného prevzatia a prípravy obhajoby ešte nemohlo dôjsť k prevzatiu a príprave obhajoby v spojených veciach, a to z dôvodov uvedených už v sťažnosti z 2. februára 2022 proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka (pozri bod 11.3), ktoré sťažovateľ opakovane uvádza.

22. Napokon nemožno súhlasiť ani s názorom, že nepatrí odmena za nazretie do vyšetrovacieho spisu 14. júna 2021 v súvislosti s obstaraním kópie znaleckého posudku. Keďže znalecký posudok sťažovateľovi nebol v rozpore so zákonom doručený, bolo potrebné pre účely riadneho výkonu obhajoby sa s ním oboznámiť a obstarat' si aj jeho kópiu. Sťažovateľ v ďalšom opakuje argumentáciu uvedenú v sťažnosti z 2. februára 2022 (pozri bod 12).

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

23. Ústavnú sťažnosť treba považovať za zjavne neopodstatnenú preto ju ústavný súd odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

24. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

25. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom

rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

III.1. K namietanému porušeniu základného práva na súdne konanie bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na súdne konanie v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

26. Zbytočné priet'ahy namieta s'ťažovateľ v podanej ústavnej s'ťažnosti v podstate v dvoch súvislostiach. Má ísť jednak o to, že v rozpore s ustanovením § 553 ods. 3 Trestného poriadku bolo o ním uplatnenom nároku na odmenu rozhodnuté až takmer po 11 mesiacoch, hoci sa tak malo stať do 30 dní od podania návrhu (pozri bod 18.1). Okrem toho k priet'ahom dochádza aj po právoplatnosti uznesenia o priznaní odmeny a tieto dosiaľ pokračujú, pretože s'ťažovateľovi stále nebolo doručené uznesenie s vyznačenou doložkou právoplatnosti a dosiaľ mu nebola uhradená odmena ani len v nesprávne priznanej výške (pozri bod 18.2).

27. Zjavná neopodstatnenosť ústavnej s'ťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na súdne konanie bez zbytočných priet'ahov, resp. na súdne konanie v primeranej lehote môže vyplývať aj z toho, že sa porušenie týchto práv namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už označený všeobecný súd meritórne rozhodol pred podaním ústavnej s'ťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a preto už k namietanému porušovaniu tohto práva nečinnosťou tohto orgánu verejnej moci v čase doručenia ústavnej s'ťažnosti ústavnému súdu nemohlo dochádzať (mutatis mutandis II. ÚS 184/06, II. ÚS 387/06).

28. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom základného práva na súdne konanie bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na súdne konanie v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie práva ešte mohlo trvať (I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02).

29. Ak v čase doručenia ústavnej s'ťažnosti ústavnému súdu už nemohlo dochádzať k namietanému porušovaniu čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd ústavnú s'ťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú. Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (Mazurek proti Slovenskej republike).

30. Aplikujúc citovanú ustálenú rozhodovaciu prax ústavného súdu na daný prípad, treba dospieť k nepochybnému záveru, že ústavná s'ťažnosť bola ústavnému súdu doručená v čase, keď už k namietaným zbytočným priet'ahom v súvislosti s rozhodovaním o uplatnenom nároku s'ťažovateľa na trovy povinnej obhajoby nedochádzalo, keďže o veci už bolo právoplatne rozhodnuté. Vyplýva to jednoznačne z tvrdení samotného s'ťažovateľa, ale aj z listinných dôkazov, ktoré ústavnému súdu on sám predložil. Znamená to vo svojich dôsledkoch, že ústavná s'ťažnosť bola podaná v čase, keď už zbytočné priet'ahy v konaní a rozhodovaní o uplatnenom nároku s'ťažovateľa netrvali. Vedie to napokon k záveru o zjavnej neopodstatnenosti námietky uvedenej v bode 18.1.

31. Pokiaľ s'ťažovateľ namieta ďalej priet'ahy aj v súvislosti s tým, že mu do podania ústavnej s'ťažnosti nebolo doručené také vyhotovenie uznesenia okresného súdu č. k. 50 T 69/2021

z 2. augusta 2022, na ktorom by bola vyznačená doložka právoplatnosti, resp. že mu v rozpore s ustanovením § 553 ods. 3 Trestného poriadku v lehote 90 dní od právoplatnosti nebola priznaná čiastka uhradená, treba z pohľadu ústavného súdu poukázať na to, že konanie o nároku sťažovateľa na trovy povinnej obhajoby sa ukončilo právoplatnosťou uznesenia okresného súdu č. k. 50 T 69/2021 z 2. augusta 2022, a to dňom 2. augusta 2022. Také ďalšie prieťahy, ku ktorým malo v postupe okresného súdu dôjsť po právoplatnosti uznesenia, už nemožno považovať za zbytočné prieťahy v konaní v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. Formálne vzaté, teda zaslanie vyhotovenia uznesenia s vyznačením doložky právoplatnosti už nie je súčasťou konania podľa § 553 Trestného poriadku, keďže ide o administratívny úkon nasledujúci po právoplatnom skončení konania. Aj keby sa malo vychádzať z toho, že aj tento administratívny úkon tvorí súčasť konania podľa § 553 Trestného poriadku, oneskorenie pri jeho vykonaní rozhodne nemá ústavnoprávnu intenzitu potrebnú na vyslovenie porušenia označených práv sťažovateľa podľa ústavy a dohovoru (keďže stav neistoty o výsledku konania už netrval). To isté sa vzťahuje aj na námietku oneskorenia s úhradou priznanej čiastky. Ani takýto prieťah nie je prieťahom v konaní, keďže k nemu z povahy veci môže dôjsť až po právoplatnom skončení konania.

32. Obiter dictum, ústavný súd poznamenáva, že v súvislosti s námietkou uvedenou v bode 18.2 sťažovateľovi nič nebráni vymáhať právoplatne priznaný (no neuspokojený nárok) v rámci exekučného konania.

III.2. K namietanému porušeniu základných práv vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práv nevykonávať nútené alebo povinné práce podľa čl. 4 ods. 2 a na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj práva na majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu:

33. Námietky sťažovateľa vyplývajú z bodov 20 až 22.

34. Spoločným menovateľom týchto námietok je, že hoci sťažovateľ podľa upresneného vyčíslenia uvedeného v sťažnosti podanej 2. februára 2022 proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka okresného súdu č. k. 50 T 69/2021 zo 17. januára 2022 požadoval trovy povinnej obhajoby v celkovej výške 4 625,25 eur (pozri bod 13), právoplatným uznesením sudcu okresného súdu č. k. 50 T 69/2021 z 2. augusta 2022 mu bola priznaná čiastka iba 1 335,15 eur (pozri bod 13). Vyplýva z toho, že predmetom ústavnej sťažnosti je suma 3 290,10 eur ako rozdiel medzi tým, čo sťažovateľ (aj v rámci ústavnej sťažnosti) požaduje a čo mu bolo právoplatným uznesením okresného súdu priznané.

35. V súvislosti s nárokom na 3 290,10 eur, ktorý tvorí predmet konania o ústavnej sťažnosti, treba poukázať na prvú vetu ustanovenia § 422 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku, z ktorej vyplýva, že vo veciach, v ktorých bolo napadnuté právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšujúcom desaťnásobok minimálnej mzdy, je dovolanie ex lege neprípustné. Za situácie, keď Civilný sporový poriadok vylučuje v bagatelných veciach prieskum rozhodnutí vydaných druhostupňovým súdom, bolo by proti logike pripustiť, aby ich prieskum bol automaticky posunutý do roviny ústavného súdnictva. Opodstatnenosť ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v takejto veci prichádza do úvahy iba v prípadoch extrémneho vybočenia zo štandardov uplatňovaných v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ktoré môžu mať za následok porušenie ústavou garantovaných základných práv a slobôd (mutatis mutandis IV. ÚS 358/08, IV. ÚS 94/2014, II. ÚS 810/2016).

36. Podľa § 422 ods. 2 Civilného sporového poriadku na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v ods. 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

37. Podľa § 9b ods. 1 písm. a) zákona č. 663/2007 Z. z. o minimálnej mzde v znení neskorších predpisov bola minimálna mzda za rok 2021 (v ktorom sťažovateľ nárok na trovy povinnej obhajoby uplatnil na okresnom súde) vo výške 623 eur, čo znamená, že ani suma, o ktorej rozhodoval okresný súd na základe sťažnosti, ale ani suma, ktorú sťažovateľ uplatňuje v ústavnej sťažnosti, neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy v roku 2021, teda sumu 6 230 eur.

38. Na základe dosiaľ uvedeného je ústavná sťažnosť bez ďalšieho zjavne neopodstatnená, pričom z nasledujúcich úvah ústavného súdu vyplynie, že vo svetle konkrétnych námietok sťažovateľa nejde ani o prípad extrémneho vybočenia zo štandardov uplatňovaných v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ktoré by mohli mať za následok porušenie ústavou garantovaných základných práv a slobôd.

39. Sťažovateľ namieta, že hoci nárok na zvýšenú odmenu z dôvodu spojenia vecí neuplatnil (keďže to nebola jeho povinnosť, ktorá by vyplývala zo znenia ustanovenia § 553 Trestného poriadku), okresný súd podľa zásady „*iura novit curia*“ mu mal priznať trovy v súlade s advokátskou tarifou, teda v sume vyššej, než ktorú požadoval v podaní z 21. septembra 2021 (pozri body 11 až 11.2 a 20).

40. Sudca okresného súdu poukazuje na to, že sťažovateľ je osobou znalou práva a bolo jeho povinnosťou požadovanú odmenu a náhradu hotových výdavkov riadne uplatniť. Keďže sa tak nestalo, nebolo možné priznať mu viac, než si uplatnil. Konanie o sťažnosti nemôže slúžiť ako dodatočný reparačný mechanizmus pre prípad opomenutia povinnosti obhajcu riadne vyúčtovať finančné náležitosti povinnej obhajoby. Rozhodovať o nich možno iba na základe návrhu obhajcu, pričom toto rozhodovanie prelamuje zásadu oficiality v trestnom konaní a neuplatní sa v ňom vyhľadávacia zásada (pozri bod 15).

41. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ na argumentáciu sudcu okresného súdu konkrétne vecné protiargumenty neuplatnil. Inými slovami, správnosť jeho záveru spochybnil, resp. vyvracal iba vo všeobecnej rovine. Z pohľadu ústavného súdu preto absentuje vecná protiargumentácia sťažovateľa konkrétne spochybňujúca, prípadne vyvracajúca argumentáciu sudcu okresného súdu. Chýba teda argumentačný základ umožňujúci ústavnému súdu skúmať oprávnenosť uplatnenej námietky.

42. Sťažovateľ ďalej namieta názor, podľa ktorého mu nepatrí odmena za (ďalšie) prevzatie a prípravu obhajoby 22. apríla 2021, pretože v čase ustanovenia za obhajcu ešte nemohol prevziať a pripraviť obhajobu v neskôr spojených veciach (pozri body 11.3 a 21).

43. Podľa názoru sudcu okresného súdu sťažovateľovi síce patrí odmena spolu s režijným paušálom za úkon z 22. apríla 2021, avšak nie ako za prevzatie a prípravu obhajoby (keďže k tejto už došlo skôr, a to ešte 23. marca 2021), ale za poradu s klientom, teda suma nižšia, než aká by patrila za prevzatie a prípravu obhajoby (pozri bod 16).

44. Ústavný súd je toho názoru, že ako ústavne konformný sa javí tak výklad sudcu okresného súdu, ako aj výklad zastávaný sťažovateľom. Za takéhoto stavu nie je úlohou ústavného súdu do záveru sudcu okresného súdu zasiahnuť. Výklad zákonov, ako aj zabezpečenie jednotnosti výkladu

zákonov prináleží primárne všeobecným súdom. Ingerencia ústavného súdu prichádza do úvahy iba v situácii, keď sa uplatnený výklad zákona javí ako ústavne nekonformný.

45. Podľa poslednej námietky nemožno súhlasiť ani s názorom, že sťažovateľovi nepatrí odmena za nazretie do vyšetrovacieho spisu 14. júna 2021 v súvislosti s obstaraním kópie znaleckého posudku, ktorý mu nebol v rozpore so zákonom doručený a ktorý bol potrebný pre účely riadneho výkonu obhajoby (pozri body 12 a 22).

46. Podľa sudcu okresného súdu nahliadanie do spisu v priebehu konania nie je takým úkonom, ktorý by mohol byť z hľadiska odmeny advokáta samostatným úkonom právnej služby (pozri bod 17).

47. Z pohľadu ústavného súdu možno konštatovať, že aj v súvislosti s touto námietkou platia úvahy uvedené v bode 44.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. novembra 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu